

Jaarverslag Milieu & VTH 2025

BLOEI

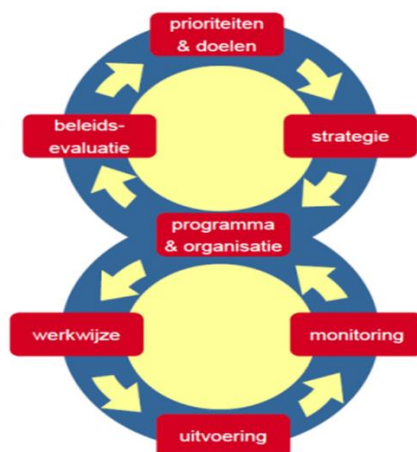
VEILIGHEID

LEEFBAARHEID

Verslag Uitvoeringsprogramma Milieu en Bouwen 2025

Aanleiding

Voor u ligt het verslag over de periode 1 januari 2025 tot 1 januari 2026 over het Uitvoeringsprogramma 2025 op het gebied van Vergunningverlening Toezicht en Handhaving (VTH). Beleidsplan, uitvoeringsprogramma en jaarverslag maken deel uit van de zogenaamde 'Big 8' die voor vergunningverlening, toezicht en handhaving landelijk is geformuleerd en volgens welke gemeenten in Nederland programmatisch vormgeven aan de uitvoering van VTH.

In de programmatische aanpak wordt het vaststellen van beleid en de uitvoering daarvan opgevolgd door evaluatie en bijsturing en vormt daardoor een cyclisch proces. De beleidsnota biedt het strategisch kader en de uitgangspunten voor de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. In de jaarverslagen wordt teruggeblikt en wordt de planning en programmering van activiteiten, capaciteit en middelen vergeleken met hetgeen is gerealiseerd. De documenten worden door het college vastgesteld en ter informatie aan de gemeenteraad gestuurd.

De gemeente Kerkrade beschikt over handavingsbeleid voor bouw- en ruimtelijke regelgeving en een handavingsuitvoeringsprogramma voor milieu en bouwen. Gemeenten hebben de zorgplicht om de kwaliteit van de VTH taken te verankeren en dienen de basistaken milieu, bodem en asbest bij de Omgevingsdienst Zuid-Limburg (OD-ZL) te beleggen. Toezicht, handhaving en andere milieutaken zijn vastgelegd in een Uitvoeringsprogramma waarvan de uitgangspunten gebaseerd zijn op een risicoanalyse die beschreven is in voorgenoemd beleidskader. Voor inrichtingen die vallen onder het "Basistakenpakket OD-ZL" is de taak "toezicht en handhaving Milieu" belegd bij de OD-ZL, waarbij de gemeente bepaalt welke inrichtingen gecontroleerd dienen te worden door de OD-ZL.

Aan de hand van de probleemanalyse en prioriteitenstelling worden voor VTH jaarlijks handavingsprogramma's opgesteld, die realistisch moeten zijn in relatie tot beschikbare uren en capaciteit. Uitgangspunt is dat de beschikbare capaciteit zo verstandig mogelijk moet worden ingezet, zodat overtredingen op de meest essentiële zaken worden voorkomen dan wel aangepakt. Handhaven is dus keuzes maken. De niet-basistaken worden uitgevoerd door de gemeente Kerkrade.

Het monitoren en rapporteren van VTH-resultaten uit de jaarprogramma's vormt een belangrijk onderdeel van de bovenstaande beleidscyclus. Het college dient op basis van de evaluatie en rapportage VTH een jaarverslag uit te brengen over handhaving van de fysieke leefomgeving, dat zij tevens ter kennisname aanbieden aan de gemeenteraad.

Dit jaarverslag geeft het beeld weer van hoe uitvoering is gegeven aan de handhaving van de fysieke leefomgeving en wat de belangrijkste uitkomsten daarvan zijn. De uitvoering van de VTH-taken is in 2025 uitgevoerd conform het door het college vastgestelde Uitvoeringsprogramma Milieu en Bouwen 2025.

In aansluiting op het Uitvoeringsprogramma 2025 Milieu en Bouwen heeft dit verslag betrekking op de VTH-taken in het kader van de Omgevingswet. Het Jaarverslag 2025 is toegespitst op VTH-taken. De VTH-taak op het vlak van milieu wordt voor de gemeente deels uitgevoerd door de OD-ZL. De OD-ZL heeft een eigen jaarrapportage Kerkrade 2025 opgesteld waarin wordt gerapporteerd over de activiteiten van de OD-ZL in haar deel van de provincie Limburg (bijgevoegd).

Het Jaarverslag 2025 is qua opzet gelijk aan dat van voorgaande jaren. De opzet van het Uitvoeringsprogramma Milieu en Bouwen 2026 wordt gebaseerd op het provinciaal nieuw voorgestelde model. Het verslag 2026 zal vervolgens ook gebaseerd worden op het provinciaal nieuw model.

Uitvoeringsprogramma 2025

In het Uitvoeringsprogramma 2025 (UP 2025) heeft het college op het gebied van Milieu, Ruimtelijke Ordening en Bouwen een programmering opgezet. Tevens zijn concrete doelen gesteld zoals onderstaand opgenomen.

De volgende doelen zijn voor het jaar 2025 benoemd:

- Uitvoering van vergunningverleningstaken, waaronder het verstrekken van voorlichting, het toetsen van aanvragen aan wet- en regelgeving (waaronder het Omgevingsplan en welstand) en het afhandelen van procedures en juridische trajecten;
- Verdere implementatie en doorontwikkeling van de Omgevingswet, waaronder het opstellen van het Omgevingsplan, het uitwerken van toepasbare regels en het afronden van resterende implementatie-activiteiten binnen het VTH-systeem. Tevens wordt gewerkt volgens de uitgangspunten van het “nieuwe werken” en wordt de Omgevingsbalie beëindigd;
- Implementatie en uitvoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb), waaronder het controleren van de inzet van kwaliteitsborgers, het beoordelen van risicobeoordelingen en borgingsplannen, het behandelen van gereedmeldingen en het zo nodig handhavend optreden. Tevens vindt periodieke afstemming plaats tussen vergunningverlening en toezicht en wordt de werkwijze geëvalueerd en waar nodig bijgesteld;
- Bevorderen van duurzaamheid en energietransitie, onder andere door het opstarten van wijk- en buurtuitvoeringsplannen (warmte), het uitvoeren van isolatie- en verduurzamingsprogramma’s, het voorbereiden van een soortenmanagementplan en het voortzetten van de aanpak energiearmoede. Daarnaast wordt ingezet op circulariteit, waaronder het opstellen van een uitvoeringsprogramma circulaire economie en het uitvoeren van pilots en samenwerkingsprojecten;
- Uitvoering van toezicht en handhaving op het gebied van bouwen en ruimtelijke ordening, met prioriteit voor het aanpakken van illegale woningsplitsing en kamerverhuur, brand- en constructieonveilige situaties en het uitvoeren van gebieds- en BAG-controles. Hierbij wordt waar nodig versneld handhavend opgetreden;
- Uitvoering van het controleprogramma brandveiligheid in samenwerking met de brandweer, met specifieke aandacht voor risicovolle objecten zoals scholen, zorginstellingen en gebouwen met verminderde zelfredzaamheid, alsmede periodieke controles van onder andere de Rodaboulevard;
- Uitvoering van milieutaken, deels in samenwerking met de Omgevingsdienst Zuid-Limburg, waarbij risicogericht toezicht plaatsvindt met aandacht voor onder andere horeca, detailhandel en autoherstelinrichtingen. Tevens wordt ingezet op energietoezicht bij bedrijven en het begeleiden van de overgang naar de regels van de Omgevingswet;
- Uitvoering van bodemtaken, waaronder advisering bij bouwplannen en projecten, het begeleiden van bodemonderzoeken en saneringen en het verstrekken van bodeminformatie;

- Uitvoering van taken op het gebied van afval, waaronder het afhandelen van klachten en meldingen, het evalueren en bijstellen van afvalbeleid en samenwerking met ketenpartners zoals Rd4;
- Uitvoering van geluidstaken, waaronder het beoordelen van akoestische onderzoeken, het behandelen van klachten en het uitvoeren van geluidsmetingen;
- Uitvoering van taken op het gebied van luchtkwaliteit en energie, waaronder het opstellen van rapportages, het uitvoeren van acties in het kader van het Schone Lucht Akkoord en toezicht op energiebesparing;
- Uitvoering van diverse aanvullende werkzaamheden, waaronder integrale controles (eventueel met externe partners), actualisatie van bestanden en registers en het uitvoeren van specifieke thematische controles.

Op de volgende pagina's wordt verslag gedaan van de invulling die gegeven is aan bovenstaande punten, hoe programma en uitvoering elkaar dekken en waar doelen of inhoud van onderwerpen bijstelling behoeven voor komende jaren of dat er leermomenten geweest zijn.

A. Vergunningverlening activiteit Bouwen

Wat houdt deze taak in? En wie voert deze taak uit?

Deze taak omvat de inhoudelijke toetsing en procedurele afhandeling van ingediende aanvragen aan geldende wet- en regelgeving op ruimtelijk gebied. Deze taak wordt door de afdeling Milieu en Bouwen uitgevoerd. Hierbij is mede gebruik gemaakt van inhuur van personeel. Alle aanvragen zijn “in eigen huis” behandeld, niet bij of door externe bureaus.

Wat zouden we volgens ons VTH plan 2025 doen? En wat hebben we daadwerkelijk gedaan?

Programma:

Uitvoering van vergunningverleningstaken, waaronder het verstrekken van voorlichting, het toetsen van aanvragen aan wet- en regelgeving (waaronder het Omgevingsplan en welstand) en het afhandelen van procedures en juridische trajecten;

Verdere implementatie en doorontwikkeling van de Omgevingswet, waaronder het opstellen van het Omgevingsplan, het uitwerken van toepasbare regels en het afronden van resterende implementatie-activiteiten binnen het VTH-systeem. Tevens wordt gewerkt volgens de uitgangspunten van het “nieuwe werken” en wordt de Omgevingsbalie beëindigd;

Gedaan:

Onderstaand staat een getalsmatig overzicht:

Aantal vergunningen omgeving/sloop	2025
Aantal aanvragen omgevingsvergunning	363
Intrekken aanvragen omgevingsvergunning	4
Van rechtswege verleende omgevingsvergunning	0
Buiten behandeling omgevingsvergunning	23
Geweigerde omgevingsvergunning	33
Kennisgeving omgevingsvergunningvrij	8
Verleende omgevingsvergunning regulier	222
Aantal ingekomen sloopmeldingen	185
Melding brandveilig gebruik	25

Beschouwing:

Het aantal aanvragen Omgevingsvergunning in 2025 lag een kwart hoger dan in 2024. Dit geldt ook voor het aantal ingediende sloopmeldingen. Deze aantallen maakten dat inhuur aan capaciteit op het gebied van Omgevingsvergunningen gedurende heel 2025 aan de orde geweest is.

Het VTH-systeem Rx-Mission is verder toegespitst op de werkwijzen zoals die binnen de afdeling toegepast worden. Geheel afgerond zijn de werkzaamheden nog niet en zullen deels in 2026 doorlopen.

Het aanbieden van een Omgevingsbalie waar aanvragers met vragen terecht konden vanwege de invoering van de Omgevingswet, is in 2025 zoals voorzien beëindigd. De vragen worden nu in het reguliere werkproces door met name de Initiatievenmanagers beantwoord.

B. Toezicht en handhaving activiteit Bouwen

Wat houdt deze taak in? En wie voert deze taak uit?

Deze taak omvat het houden toezicht op de uitvoering van bouwwerkzaamheden in overeenstemming met een verleende vergunning dan wel in overeenstemming met geldende regelgeving. Daarnaast wordt toezicht gehouden op het gebruik van gebouwen of terreinen overeenkomstig de bepalingen in het ter plaatse geldende bestemmingsplan/Omgevingsplan. Ten slotte worden klachten in behandeling genomen over bijvoorbeeld in uitvoering zijnde bouwwerken, het gebruik van houtkachels of illegale woningsplitsing.

Deze taak wordt door de afdeling Milieu en Bouwen uitgevoerd. Hierbij werd in 2025 nog maar beperkt gebruik gemaakt van inhuur om de capaciteit te vergroten (met name voor inzet Interventieteam).

Wat zouden we volgens ons VTH plan 2025 doen? En wat hebben we daadwerkelijk gedaan?

Programma:

“Handhaving bestaat uit het houden van toezicht in het veld op de uitvoering van bouwwerkzaamheden, het optreden tegen geconstateerde overtredingen evenals het bewaken van de bouwtechnische kwaliteit van de bestaande woningvoorraad. Handhaving van de bouwregelgeving staat niet op zichzelf: er is een directe relatie met de Ruimtelijke Ordening. Toezicht en handhaving vinden enerzijds plaats op basis van verleende Omgevingsvergunningen bouw, op basis van controles in wijken, en op basis van klachten en meldingen. Prioritering vindt hierbij plaats op basis van risico's en naleving. De gemeente sluit hierbij zoveel mogelijk aan bij de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO).

Toezicht op en handhaving van bouwen en planologisch gebruik is vastgelegd in een uitvoeringsprogramma. De uitgangspunten voor dit programma zijn gebaseerd op een risicoanalyse zoals beschreven in het “Beleidskader voor uitvoering van de VTH-taken fysieke omgeving, gemeente Kerkrade”.

Specifieke doelen:

- uitvoering handhavingsprogramma BWT (prioriteiten op (brand)gevaarlijke en constructief gevaarlijke situatie en kamerverhuur/woningsplitsting)*
- BAG-controles op feitelijk gebruik van gebouwen*

Gedaan:

Onderstaand een getalsmatig overzicht:

	Totaal
Bouwcontroles bouw, handhaving, klachten	203
Flexcontroles	93
Mijnschade meldingen	13
Bouwkundige controles evenementen	4
Brandweer thema en oplevering	42

In het VTH-programma zijn 5 specifieke doelen opgenomen.

VTH-doel 1: Uitbreiding woningvoorraad in strijd met bestemmingsplan:

Percentage van de panden waarvan op 1-1-23 bekend was dat er illegaal bewoning plaatsvond, waarvan de illegale situatie op 31-12 van het verslagjaar beëindigd is (door handhaving of legalisering).

Er zijn in 2025 23 zaken beëindigd; 14 hiervan zijn beëindigd door een formeel handhavingstraject (een paar hiervan door enkel een voornemen) en 6 hiervan door een waarschuwingsbrief. Bij de drie andere was er sprake van overgangsrecht.

VTH-doel 2: Verblijf niet-zelfredzame personen:

Percentage van het aantal panden waar meerdere niet-zelfredzame personen wonen (verzorgingstehuizen, scholen, woonzorgcomplexen en kinderdagverblijven), waar in het verslagjaar een inspectie plaatsvindt op in ieder geval brandveiligheid (norm = 50%).

In 2025 zijn diverse scholen (Martin Buber en Flexiforum) gecontroleerd op brandveiligheid. Ook zijn er 7 buurthuizen en de Rodahal gecontroleerd. Ook zijn er 2 verzorgingshuizen gecontroleerd.

VTH-doel 3: Bouwwerken op bedrijventerrein Julia

Percentage van het aantal panden op bedrijventerrein Julia, waarvan de feitelijke (aanwezige) gebruiksfunctie in beeld is.

Er zijn in 2025 twee flexcontrole's geweest op het Juliaterrain. Er zijn geen structurele afwijkingen geconstateerd. Wel zijn op milieugebied overtredingen geconstateerd door Omgevingsdienst Zuid-Limburg waarop is aangeschreven. Een percentage blijkt ook in 2025 niet te noemen, doelomschrijving wordt in 2026 op dit punt aangepast.

VTH-doel 4: Panden illegaal in gebruik als winkel

Percentage van de panden waarvan op 1-1 bekend was dat er winkelactiviteiten plaatsvinden in strijd met het omgevingsplan, waarvan de illegale situatie op 31-12 van het verslagjaar beëindigd is (door handhaving). Een percentage blijkt ook in 2025 niet te noemen, doelomschrijving wordt in 2026 op dit punt aangepast.

Er zijn twee panden waarbij de winkelactiviteiten in strijd met het omgevingsplan zijn beëindigd.

VTH-doel 5: Constructieve en brandveiligheid bij grote gebouwen met publieksfuncties

Percentage van het aantal panden met een winkelfunctie op de Rodaboulevard, waar sinds 1-1-2024 een of meerdere inspecties op brandveiligheid én constructieve veiligheid hebben plaatsgevonden (norm = 25% per jaar, in 2027 100% gecontroleerd).

Er zijn 6 panden op de Roda JC Boulevard gecontroleerd.

Bijzonderheden bouwcontroles

Bouwcontroles zijn in 2025 op basis van gemelde bouwactiviteiten uitgevoerd waarbij de beschikbare capaciteit vooral is ingezet op het aspect constructieve veiligheid. Daarnaast heeft toezicht plaatsgevonden op basis van meldingen en klachten. Controles onder de Wkb zijn nog steeds slechts heel beperkt aan de orde geweest.

Handhaving Ruimtelijke Ordening, bestemmingsplannen

Handhaving van bestemmingsplannen heeft in 2025 met name betrekking gehad op de handhaving tegen woningsplitsing (*op basis van bestemmingsplan/Omgevingsplan*) en kamerverhuur (*op basis van APV*) in het kader van de Interventieteam-aanpak. Daarnaast zijn ook zaken waarbij om handhaving werd verzocht opgepakt en bekeken of tot legalisatie overgegaan kan worden. Deze zaken hadden met name betrekking op de realisatie van (ruim) te veel m² aan bijgebouwen die niet passen binnen het bestemmingsplan, panden die worden gebruikt in strijd met het bestemmingsplan en de genoemde woningsplitsing.

De projectmatige samenwerking tussen de afdelingen Stedelijke Ontwikkeling, Milieu & Bouwen en Openbare Orde & Veiligheid inzake het aanpakken van (illegale) kamerverhuur en woningsplitsing middels Interventieteam/flexcontroles heeft in 2025 geleid tot 93 controles.

Terugblik

De uitvoering van integrale handhaving heeft door zijn vorm en inhoud meerwaarde laten zien en kan in de huidige vorm voortgezet worden. Wel legt het grote aantal controles een groot beslag op de capaciteit van het bouw- en woningtoezicht. Los van de tijd die gemoeid gaat met de feitelijke controles vragen met name de voorbereiding en nazorg serieuze investeringen in tijd. Voor 2026 vormt dit een serieus aandachtspunt.

C. Vergunningverlening, toezicht en handhaving Brandveiligheid

Wat houdt deze taak in? En wie voert deze taak uit?

Gebouwen moeten altijd brandveilig zijn. Hiervoor zijn landelijke regels gemaakt die zijn vastgelegd in het Besluit Bouwwerken Leefomgeving. De eigenaar en/of gebruiker is er verantwoordelijk voor dat het gebouw hieraan voldoet. Hoe doen wij dat? Door het toetsen van een vergunningaanvraag of melding aan het geldende besluit. Ook houden wij toezicht op het brandveilig gebruik van gebouwen. Wij maken bij deze taak gebruik van de vakkennis van de Veiligheidsregio, namelijk de Brandweer Zuid-Limburg.

Welke prioriteit heeft deze taak?

Het doel van de brandveiligheidsvoorschriften is kort samengevat:

- het voorkomen van brand en,
- het beperken van slachtoffers als er toch brand uitbreekt.

Als een gebouw niet voldoet aan deze eisen, kan de veiligheid en gezondheid direct in gevaar zijn. Zodra een gebouw net gebouwd is, voldoet het bijna altijd aan de geldende brandveiligheidseisen. Zeker als er een vergunning of melding voor het gebouw is verleend. De gemeente heeft dan de uitvoering van het gebouw uitgebreid getoetst op papier, en vaak ook nog ter plaatse tijdens de bouw. Maar in de loop van de jaren verandert de indeling van een gebouw vaak. Dan ontstaat de kans dat het gebouw niet meer voldoet aan de brandveiligheidseisen. Dit is natuurlijk gevaarlijk. Daarom heeft deze taak een hoge prioriteit.

Wat zouden we volgens ons VTH plan 2025 doen? En wat hebben we daadwerkelijk gedaan?

Programma:

“Het toezicht op de naleving van de regels op het gebied van brandpreventie wordt voor de gemeente Kerkrade uitgevoerd door de Brandweer Limburg-Zuid. Met de Brandweer zijn afspraken gemaakt over de invulling van het controleprogramma 2025. Voor 2025 zijn door gemeente en brandweer vooral kinderopvang/kinderdagverblijven en basisscholen opgenomen voor controle op naleving van de voorschriften voor brandveiligheid.

Gedaan:

In het kader van risicobeheersing heeft de brandweer onderstaande aantallen toetsingen en controles uitgevoerd.

Product	Aantal 2025
Bouwvergunning adviezen	83
Gebruiksmeldingen	25
Controles	42

Terugblik:

De uitgevoerde werkzaamheden liggen in lijn met de doelstelling. Het resultaat vraagt niet om bijstelling in 2026.

D. Oriëntatie op “privatisering bouwtaken” (Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen)

Wat houdt deze taak in? En wie voert deze taak uit?

De ministerraad heeft 13 mei 2015 ingestemd met de privatisering van een aantal bouwtaken die nu door medewerkers van gemeenten worden uitgevoerd. Dit wetsvoorstel beoogt verbetering van de bouwkwaliteit, versterking van de eigen verantwoordelijkheid van de bouwers voor de bouwkwaliteit en versterking van de positie van de bouwconsument. Het beoogde doel moet voornamelijk worden bereikt door de verantwoordelijkheid voor kwaliteitsbewaking voortaan bij marktpartijen zelf te leggen. Deze marktpartijen blijven ook langer dan voorheen aansprakelijk voor de kwaliteit van het gebouwde. Bij het afgeven van een bouwvergunning is er vanuit de gemeente geen bouwtechnische beoordeling meer nodig en is er op die punten ook geen technisch toezicht tijdens de bouw nodig. In plaats daarvan komt een nieuw systeem van kwaliteitsbewaking waarin marktpartijen zorgen dat aan de wettelijke eisen wordt voldaan. Marktpartijen in de bouw moeten zelf methodes ontwikkelen voor voorgestelde kwaliteitsbewaking zodat aannemers zich houden aan de bouwtechnische eisen uit het Besluit bouwwerken Leefomgeving, bijvoorbeeld via erkenning of certificering. Een onafhankelijke publieke toelatingsorganisatie zal beoordelen of een methode voldoet. De gemeente blijft bij het afgeven van een vergunning voor het bouwen wel kijken naar de lokale welstandseisen, het bestemmingsplan/Omgevingsplan en de veiligheid voor de omgeving. Ook controleert de gemeente of de aannemer werkt met een goedgekeurde methode voor kwaliteitsbewaking. Ook andere items uit de Omgevingswet zoals bouwen vanuit vertrouwen, deregulering en maatwerk en integrale advisering vragen om een totaal andere werkwijze dan tot nu bij veel gemeenten gebruikelijk is.

Wat zouden we volgens ons Uitvoeringsprogramma 2025 doen? En wat hebben we daadwerkelijk gedaan?

Programma:

- Controleren of:
 - juiste **kwaliteitsborger** wordt ingezet
 - **risicobeoordeling en borgingsplan** aanwezig zijn
- Wekelijkse afstemming vergunningverleners/toezichthouders over aanvragen
- **Opvragen extra informatie** bij risicovolle bouwsituaties
- Toepassen en verder ontwikkelen van de **“unhappy flow” aanpak**
- **Beoordelen van gereedmeldingen** (op volledigheid)
- **Handhaven** bij ontbrekende of onjuiste gereedmeldingen
- Evalueren of de Wkb-uitgangspunten goed werken en zo nodig aanpassen

Gedaan:

In 2025 zijn nog steeds weinig relevante praktijkcasussen geweest om ervaring op te doen met de Wkb. Verdere voorbereidingen zijn wel uitgevoerd in de vorm van vakgerichte trainingen en cursussen. Daarnaast is door een HBO-student een onderzoek uitgevoerd naar een effectieve en efficiënte werkwijze onder de Wkb voor een gemeente en welke lessen gemeente Kerkrade hieruit kan trekken voor de eigen organisatie.

E. Vergunningverlening, toezicht en handhaving activiteit Milieu

Wat houdt deze taak in? En wie voert deze taak uit?

Tot "Vergunningverlening, toezicht en handhaving" behoren de thema's "handhaving bij milieubelastende activiteiten op grond van de Omgevingswet en Bruidsschat " "behandeling van meldingen en klachten over zowel milieubelastende activiteiten als particulieren", "toezicht op naleving sloopregelgeving c.q. asbestregelgeving" alsmede de thema's "Bodemkwaliteit" en "externe veiligheid". Een deel van deze taken wordt door de OD-ZL uitgevoerd. In het "Strategisch- en Operationeel VTH-beleid Omgevingswet 2025" is een probleemanalyse op het gebied van milieu opgenomen. Op basis van deze analyse is voor de milieuhandhaving een programma opgesteld voor het jaar 2025. Vergunningverlening houdt concreet in het namens het college door de OD-ZL verlenen van nieuwe vergunningen dan wel controleren van oude vergunningen op noodzaak tot actualisatie of herziening.

Wat zouden we volgens ons Uitvoeringsprogramma 2025 doen? En wat hebben we daadwerkelijk gedaan?

Programma

"Op basis van een risicoanalyse is voor toezicht en handhaving een uitvoeringsprogramma voor het jaar 2025 opgesteld. Voor inrichtingen (milieubelastende activiteiten) die vallen onder het "Basistakenpakket" wordt de taak "toezicht en handhaving Milieu" ingevuld door de OD-ZL. Op basis van aanvragen worden nieuwe vergunningen verleend dan wel oude vergunningen bezien op noodzaak tot actualisatie of herziening. Daarnaast worden milieuklachten in behandeling genomen."

Gedaan

Onderstaande tabel vat de VTH-activiteiten van milieu voor de gemeente Kerkrade samen voor het jaar 2025.

Jaar	2025
Omgevingsvergunningen milieubelastende activiteit / meldingen (OD-ZL)	83
Omgevingsvergunningen milieubelastende activiteit / maatwerkvoorschriften	7
Omgevingsvergunning – intrekking	1
Actualiteitstoets vergunningen	27
Meldingen Milieubelastende Activiteit	48
Controles Wet Milieubeheer / Activiteitenbesluit Milieubeheer	
OD-ZL (basistaken)	76
Gemeente Kerkrade (niet basistaken)	24
Milieuklachten	
OD-ZL (onderstaand aantallen tussen haakjes)	9
Gemeente Kerkrade	145
- trillingen	0
- lucht (rook/stof/geur)	34 (2)
- diverse klachten (ongedierte, verloedering, vervuiling, overlast)	(4)
- lichthinder	
- geluid	32 (3)
- afval	74
- lozingen	
- bodem	
- Omgevingsplan	5
Meldingen Ongewoon Voorval Wet Milieubeheer	2

Overtredingen

Naar aanleiding van de uitgevoerde controles zoals die in het jaarprogramma OD-ZL voor gemeente Kerkrade zijn opgenomen, zijn door de OD-ZL overtredingen geconstateerd. Het aantal en de samenstelling hiervan is op dit moment niet beschikbaar in de rapportagetool van de Omgevingsdienst. Punt is bekend en geldt voor alle gemeenten.

Bij de controles die uitgevoerd zijn door milieuhandhaving van de gemeente Kerkrade zijn enkele overtredingen geconstateerd. Dit betroffen met name lichte overtredingen met betrekking tot administratie en onderhoud van installaties en het melden van activiteiten. Hierbij dient opgemerkt te worden dat met invoering van de Omgevingswet enkel nog de “inrichtingen” die vallen onder horeca en detailhandel als thuistaak bij de gemeente zijn ondergebracht. Alle overige “inrichtingen” vallen sinds 1 januari 2024 onder de basistaken die verplicht bij OD-ZL zijn ingebracht. De uitsplitsing is in bovenstaande tabel weergegeven. De betreffende “inrichtingen” zijn aangeschreven teneinde de geconstateerde overtredingen te beëindigen. Middels nacontroles is vastgesteld of dit inderdaad het geval is geweest.

Specifieke doelen:

-controle op Energielabel C bij kantoorgebouwen

Een kantoorgebouw moet minimaal energielabel C hebben. Dit betekent een energielabel met een primair fossiel energiegebruik van maximaal 225 kWh per m2 per jaar of een energielabel met de

letter C of beter. Voldoet het gebouw niet aan de eisen? Dan mag u het niet meer als kantoor gebruiken. Deze verplichting staat in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Vanaf 1 januari 2023 handhaven gemeenten en omgevingsdiensten op deze verplichting.

Uit inventarisatie is gevolgd dat in Kerkrade 149 kantoorlocaties label C dienen te hebben. In 2023 heeft er een administratieve controle plaatsgevonden van alle 149 gebouwen.. In 2025 is in verband met beschikbare capaciteit en prioritering van werkzaamheden niet actief ingezet op controles van kantoorlocaties.

- *Metingen rond stofhinder Bedrijventerrein Julia*

Vanwege aanhoudende meldingen van stofhinder bij omwonenden van Bedrijventerrein Julia is in samenwerking met de ODZL en de GGD onderzoek gedaan naar de mate van (zwart/donker gekleurde) stofneerslag en de vraag of deze gezondheidsrelevant is. Omdat de mate van stofneerslag mede afhankelijk is van windrichting, windsnelheid, vochtigheid en temperatuur is in 2025 gedurende lange perioden gemeten. Hierdoor zijn betrouwbare data verzameld. De interpretatie van deze data zal begin 2026 plaatsvinden.

Terugblik

Opvallend is het relatief hoge aandeel van klachten rond afval. Het betreft met name bijplaatsen of dumpen van afval en op ongezette tijden aanbieden van afval. In 2024 is gemeente Kerkrade aangesloten bij het Schone Luchtakkoord en is in dat kader ook meer aandacht gegeven aan het juiste gebruik van houtkachels voor verwarming (informereren van burgers aan aansluiten bij landelijk loket melden stookoverlast). Dit heeft er, vergelijkbaar aan een landelijke trend, toe geleid dat het aantal meldingen over stookoverlast is toegenomen. Uitgesplitst naar unieke adressen is de omvang van stookoverlast in Kerkrade echter nog beperkt.

Op gebied van geluidklachten neemt het aantal klachten als gevolg van ervaren geluidhinder door airco's en warmtepompen toe. Het behandelen van deze klachten ligt gevoelig omdat deze in de regel spelen tussen burens. Gezien de toename aan airco's en warmtepompen is te verwachten dat het aantal klachten verder zal toenemen.

F. Bodem

Wat houdt deze taak in? En wie voert deze taak uit?

De werkzaamheden op het gebied van "Bodem" worden voor het grootste deel bepaald door vraag van buitenaf, waaronder ingediende verzoeken om historische onderzoeken ten behoeve van bodemonderzoeken bij bouwaanvragen, het aanbieden van rapporten ten behoeve van het verkrijgen van geschiktheidsverklaringen en het begeleiden van saneringsprojecten. De werkzaamheden zijn derhalve niet in programmavorm te plannen. De beschikbare tijd wordt besteed aan:

- het verstrekken van info en advies t.b.v. stedenbouwkundige projecten en bestemmingsplannen, t.a.v. bodemverontreiniging en na-ijlende effecten van de voormalige steenkolenmijnbouw;
- het begeleiden van bodemonderzoeken en -saneringen van zowel interne als externe projecten;
- adviseren van interne afdelingen (vooral *Stedelijke Ontwikkeling en Stedelijk Beheer*);
- verzoeken om bodeminfo van externen (*bodemadviesbureaus, projectontwikkelaars, makelaars/taxateurs, notarissen en burgers*).

Een deel van deze taken wordt uitgevoerd door de ODZL

Terugblik:

Er is invulling gegeven aan hetgeen in het uitvoeringsprogramma beschreven stond.

Bodemonderzoeken/saneringen:

'bouwaanvragen' inhoudelijke toets' bodem	59
'bouwaanvragen' volledigheidstoets bodem	90
Meldingen bodemsanering	6
Opslaan van grond en baggerspecie	16
Toepassen van grond of baggerspecie	75
Graven < I-waarde	62
Graven > I-waarde	66

G. Geluid

Wat houdt deze taak in? En wie voert deze taak uit?

De taak Geluid kent een aantal onderdelen:

- beoordelen van akoestische onderzoeken ten behoeve van bouwaanvragen;
- beoordelen van akoestische onderzoeken ten behoeve van hogere grenswaarden;
- beoordelen van akoestische onderzoeken ten behoeve van milieubelastende activiteiten;
- beheren van zonebewakingsmodellen;
- en het begeleiden van gevel-isolatieprojecten.

Daarnaast vinden in het kader van milieuhandhaving en klachtenafhandeling geluidsmetingen plaats door of in opdracht van de gemeente.

De werkzaamheden worden deels vanuit de afdeling Milieu en Bouwen uitgevoerd dan wel door OD-ZL of inhuur van adviesbureaus in geval van niet-standaard geluidsmetingen. Zonebeheer van geluidgezoneerde industrieterreinen is op contractbasis belegd bij adviesbureau Antea.

Wat zouden we volgens ons Uitvoeringsprogramma 2025 doen? En wat hebben we daadwerkelijk gedaan?

Programma

"De werkzaamheden op het gebied van "Geluid" zullen in 2025 bestaan uit reguliere werkzaamheden zoals het beoordelen van akoestische onderzoeken ten behoeve van bouwaanvragen en bestemmingsplannen en de daarmee samenhangende procedures voor hogere grenswaarden, het beoordelen van akoestische onderzoeken ten behoeve van inrichtingen, het beheer van zonebewakingsmodellen en het begeleiden van gevel-isolatieprojecten. Ook het behandelen van verzoeken tot ontheffing geluid op basis van de APV en verruiming geluid bij festiviteiten worden binnen VTH afgehandeld. Daarnaast vinden in het kader van milieuhandhaving en klachtenafhandeling geluidsmetingen plaats door of in opdracht van de gemeente.

Voor een deel worden de werkzaamheden op het gebied van geluid bepaald door externe factoren (aantallen bouwprojecten en aangevraagde milieuvergunningen) en is op voorhand niet exact aan te geven hoeveel tijdsbeslag deze activiteiten op de beschikbare capaciteit zullen leggen. Zonebeheer van geluidgezoneerde industrieterreinen is op contractbasis belegd bij adviesbureau Antea.

Gedaan:

Voor zover aan de orde zijn akoestische onderzoeken ten behoeve van bouwaanvragen of hogere grenswaarden (uitloopwerkzaamheden Wabo-aanvragen) behandeld. Over het zonebeheermodel Dentgenbach hebben overleggen plaatsgevonden om de optimale wijze te bepalen waarop de rekenkundig “volle zone” zodanig aangepast/uitgebreid kan worden dat er “akoestische ruimte” beschikbaar komt. De complexe afwegingen hierover (gemeentegrens overstijgend) hebben geleid tot beperkte vooruitgang in het proces. Verwachting is dat in 2026 een besluit genomen zal worden over de wijze waarop uitbreiding van de beschikbare geluidruimte gerealiseerd kan worden.

'bouwaanvragen' volledigheidstoets geluid	37
'bouwaanvragen' inhoudelijke toets geluid	33
principeverzoeken beoordeling geluid	9
geluidonderzoeken externen	23
geluidonderzoeken gemeenteprojecten	1
verruiming normen o.b.v. APV	29
onthefing geluid o.b.v. APV	3

Terugblik:

Er is invulling gegeven aan hetgeen in het uitvoeringsprogramma beschreven stond.

De aanpassing van de geluidzone rond het bedrijventerrein Dentgenbach is nog onderwerp van overleg.

Kwaliteitscriteria

Op het onderwerp “Kwaliteitscriteria” is de *Verordening kwaliteit Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving omgevingsrecht gemeente Kerkrade* van toepassing. Daarin staat aangegeven dat de gemeente gaat voldoen aan de kwaliteitscriteria 3.0. die destijds landelijk in het kader van de Wabo (*specifiek: het Besluit omgevingsrecht*) zijn vastgesteld. Daarbij worden procescriteria en criteria in verband met kritieke massa van de capaciteit gehanteerd. De gemeente voldeed in 2025 gedeeltelijk aan de criteria.

De Kwaliteitscriteria 3.0 voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn per 1 januari 2025 landelijk vastgesteld en gelden sindsdien als de actuele norm binnen het VTH-stelsel onder de Omgevingswet. Juridisch gezien hebben deze criteria op dit moment een gedifferentieerde status, afhankelijk van het type taak en de wijze van uitvoering. Voor het basistakenpakket dat door omgevingsdiensten wordt uitgevoerd, is sprake van een duidelijke wettelijke verankering. De Omgevingswet verplicht gemeenten en provincies om via een verordening kwaliteitseisen te stellen aan de uitvoering van deze taken. Daarmee zijn de kwaliteitscriteria, en dus inmiddels de 3.0 versie, voor het basistakenpakket feitelijk verplicht. In juridische zin geldt hier weinig ruimte voor vrijblijvendheid. Voor de zogenoemde thuishaken, ofwel plustaken, (VTH-taken die gemeenten zelf uitvoeren) ligt dit anders. Daar geldt geen expliciete wettelijke plicht om alle onderdelen van KC 3.0 onverkort toe te passen. De wet hanteert hier een zorgplicht: gemeenten moeten aantonen dat zij voldoen aan de kwaliteit van uitvoering.

Hoewel de juridische situatie voor thuishaken op dit moment nog niet dwingend is, wijzen vrijwel alle signalen op een stringenter toepassing van de criteria voor de thuis- / plustaken. Ten eerste neemt de bestuurlijke en toezichhoudende druk toe. Provincies scherpen hun rol als toezichthouder op het VTH-stelsel aan en maken vaker expliciet gebruik van audits, zelfevaluaties en gesprekken over kritieke massa, deskundigheid en continuïteit. KC 3.0 fungeert daarbij steeds vaker als referentiekader, ook waar dat formeel nog niet wettelijk is voorgeschreven. Ook vanuit het Rijk is er toenemende aandacht voor de mate waarin lokale overheden voldoen aan de criteria. De belangrijkste ontwikkeling is wellicht het gegeven dat VNG/IPO afgesproken hebben dat de KC 3.0 voor alle taken gaan gelden. Dit is geëffectueerd in een nieuwe modelverordening waarbij de KC van toepassing worden verklaard op alle taken (dus zowel basis- als plustaken). De VNG heeft ook een zelfevaluatietool ontwikkeld voor gemeenten om te toetsen waar ze staan.

Ten tweede is sprake van een duidelijke beweging richting uniformering en professionalisering. De introductie van KC 3.0, inclusief aangescherpte competentieprofielen en eisen aan borging, maakt het lastiger om grote verschillen tussen gemeenten (en een OD) te blijven rechtvaardigen. De “pas toe of leg uit”-benadering blijft bestaan, maar het maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak voor structurele afwijkingen zonder stevige onderbouwing neemt af.

Ten derde groeit de juridische kwetsbaarheid van gemeenten die aantoonbaar onder het kwaliteitsniveau blijven. In bezwaar- en beroepsprocedures, maar ook in interbestuurlijk toezicht, wordt kwaliteit van uitvoering steeds relevanter. KC 3.0 ontwikkelt zich daarmee van richtsnoer naar feitelijke norm, ook zonder aanvullende wetgeving.

Tot slot is aannemelijk dat in komende jaren verordeningen, uitvoeringsprogramma's en regionale afspraken in Zuid-Limburg explicieter zullen worden geactualiseerd naar KC 3.0. Daarmee verschuift de situatie van impliciete verwijzing naar expliciete toepassing.

Procescriteria hebben betrekking op de eisen die gesteld worden aan het proces van taakuitvoering door een overheidsorganisatie. Zij richten zich op de cyclus van beleid en uitvoering en op de kwaliteitsborging daarvan. Transparantie, bestuurlijke vastlegging en waarborging van onafhankelijke oordeelsvorming spelen daarin een belangrijke rol. De analyse van de resultaten over het realiseren van doelen zoals opgenomen in het Jaarverslag dienen als input voor een nieuw Jaarprogramma.

De probleemanalyse is in 2025 geactualiseerd en vastgesteld door het college. Er zijn geen grote verschuivingen in risicoprofiel of probleemanalyse optreden.

Met *criteria voor kritieke massa* wordt inzichtelijk gemaakt of een organisatie en haar medewerkers in principe in staat zijn om de taken en onderliggende operationele activiteiten uit te voeren, gegeven de minimaal benodigde deskundigheid voor de uitvoering van deze taken en de continuïteit daarvan. De criteria hebben betrekking op de mate waarin sprake is van voldoende opleiding, ervaring, kennis en het onderhouden en borgen daarvan. Bij het borgen gaat het om beperken van de kwetsbaarheid van de beschikbare capaciteit. In 2025 voldeed de ODZL en daarmee de gemeente aan de landelijke kwaliteitseisen voor de milieutaakuitvoering. Ook de afdeling risicobeheer van de Veiligheidsregio Limburg-Zuid voldeed als adviseur brandpreventie voor de gemeente in 2025 aan de kwaliteitseisen.

De eigen organisatie van de gemeente Kerkrade voldeed in 2025 niet geheel aan de eigen verordening. Voor de meeste taken was er voldoende capaciteit aanwezig (*in de meeste gevallen geldt de eis van minimaal 2 medewerkers die beiden minimaal 2/3 van hun tijd besteden aan de vergunningverlening en toezicht & handhavingsacties*). In 2025 is gebruik gemaakt van externe inhuur om capaciteit aan te vullen op het gebied van casemanagement en milieutoezicht. Daarnaast heeft aanvullend inhuur plaatsgevonden op gebied van bouwinspectie, constructies en adviezen ruimtelijke ordening.

Consequenties voor beleid en uitvoering VTH 2026

Op grond van de gegevens uit dit jaarverslag zijn er voor 2026 de volgende aandachtspunten:

- De omvang aan bouwactiviteiten in combinatie met de uitdagingen van de nieuwe Omgevingswet zal druk leggen op de bestaande capaciteit bij het deelcluster Omgevingsvergunning. Gezorgd wordt dat de capaciteit, met reeds ingehuurde externe steun, zodanig is dat aan de vraag kan worden voldaan;
- De positieve resultaten van de inzet van het Interventieteam op gebied van illegale kamerverhuur en woningsplitsing geven aanleiding om de huidige inzet hierop vast te houden. Het grote tijdbeslag dat dit legt op beschikbare capaciteit aan Bouwtoezicht maakt dat een afweging over de inzet aan de orde is;
- In 2026 zal in het kader van de kwaliteitsborging VTH worden onderzocht in hoeverre de organisatie voldoet aan de kwaliteitscriteria 3.0 voor kritieke massa (*opleidingsniveau, ervaring, capaciteitsomvang en kwetsbaarheid*) in relatie tot de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen;
- In 2026 wordt de inrichting van het systeem RX Mission afgerond om zo te voldoen aan de eisen die onder de Omgevingswet gelden met betrekking tot informatie over prestaties. Deze zijn van belang voor het management van de organisatie en voor het politiek bestuur van de gemeente.
- In 2026 wordt een start gemaakt met de actualisatie van het vigerende Strategische- en Operationele VTH-beleid.